

Nader onderzoek vleermuizen Sportzaal Chopinstraat 71 te Drunen

Velp, 11 november 2025

Colofon

Titel : Nader onderzoek vleermuizen
Subtitel : Chopinstraat 71 Drunen

Projectnummer : 24.202
Datum : 11 november 2025

Veldonderzoek
Auteur(s)

Collegiale toets

Opdrachtgever : Gemeente Heusden
Contactpersoon

Bezoekadres : Kerkstraat 20
Postcode : 6883 HT Velp
Telefoon : 026-2001900

info@ekoza.nl
<http://ekoza.nl/>

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Wettelijk kader.....	5
2.1 Algemene zorgplicht	5
2.2 Soortenbescherming.....	5
2.2.1 Specifieke zorgplicht.....	6
2.2.2 Habitatrichtlijnsoorten	6
3. Projectgebied	7
3.1 Gebiedsbeschrijving.....	7
3.2 Voorgenomen ingreep	9
4. Onderzoeksmethode	10
4.1 Vleermuizen.....	10
4.2 Effectenbeoordeling	13
5. Resultaten	14
5.1 Vleermuizen.....	14
5.2 Overige waarnemingen.....	16
6. Conclusies.....	18
6.1 Vleermuizen.....	18
6.2 Overige soorten	18
Bronnen	19
Rapporten	19
Literatuur	19
Websites	19

1. Inleiding

De gemeente Heusden is voornemens om de sportzaal aan de Chopinstraat 71 in Drunen te slopen om ruimte te maken voor woningbouw. Bij de sloopwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met beschermde natuurwaarden. Daarom is in de zomer van 2024 een ecologische quickscan uitgevoerd op het terrein. Hierbij zijn de mogelijke gevolgen van de ingreep op beschermde natuurwaarden in kaart gebracht en getoetst aan de geldende wet- en regelgeving (Ekoza rapport 24.102).

Uit de quickscan kwam naar voren dat de sporthal kan dienen als verblijfplaats voor gebouw-bewonende vleermuizen. Deze zwaar-beschermde verblijfplaatsen gaan mogelijk verloren bij de sloop. Daarom is nader ecologisch onderzoek nodig om vast te stellen of verblijfplaatsen van vleermuizen daadwerkelijk binnen het projectgebied aanwezig zijn.

Dit onderzoek heeft ten doel het vaststellen (of uitsluiten) van vleermuisverblijfplaatsen in de sporthal. Indien deze worden aangetroffen, beoordeelt Ekoza de effecten van de ingreep op individuele dieren én de lokale populatie. Als er negatieve effecten te verwachten zijn, volgt een afweging of de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet worden overtreden. Vervolgens kan worden bepaald of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijk kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een meer gedetailleerde beschrijving van het projectgebied en de ingreep. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek en de effecten van de ingreep besproken en getoetst aan de natuurwetgeving. Ten slotte zijn in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2024 is natuurbescherming geregeld onder de Omgevingswet. De Omgevingswet is een overkoepelende wet waarin alles voor de werk- en leefomgeving wordt geregeld. In deze wet worden verschillende regels gebundeld. De drie thema's die te maken hebben met natuurbescherming zijn:

- gebiedsbescherming;
- soortenbescherming;
- houtopstanden.

De bevoegdheid tot vergunningverlening en handhaving komt over het algemeen toe aan de provincies. In gevallen van nationaal belang is de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) het bevoegd gezag. Voorbeelden van projecten van nationaal belang zijn gebruik, beheer of aanleg van hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, delfstoffen, kustlijn, hoogspanningsleidingen en bepaalde visserij. Dit slooppject valt onder het bevoegd gezag van de provincie Noord-Brabant.

Dit onderzoeksrapport heeft enkel betrekking op het onderdeel 'soortenbescherming'. In dit hoofdstuk wordt daarom ook alleen dit onderdeel uit de Omgevingswet toegelicht.

2.1 Algemene zorgplicht

Binnen de Omgevingswet geldt een algemene zorgplicht. Overheden, bedrijven én burgers zijn verantwoordelijk voor een veilige en gezonde leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt alleen als er geen specifieke, decentrale of rijksregels zijn. Er is in de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen: het is verboden om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Ook dit verbod geldt alleen als er geen specifieke, decentrale of rijksregels zijn.

2.2 Soortenbescherming

Een 'flora- en fauna-activiteit' is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende planten of dieren. Voor een flora- en fauna-activiteit kan een vergunningplicht gelden. Het Rijk bepaalt welke beoordelingsregels hiervoor gelden, welke voorschriften in de omgevingsvergunning moeten staan en wie het bevoegd gezag is.

Decentrale overheden kunnen aanvullende regels maken over flora- en fauna-activiteiten. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld maatwerkregels voor bepaalde flora- en fauna-activiteiten zonder nationaal belang, of om vrijstellingen van de vergunningsplicht:

- een provincie werkt deze uit in een omgevingsverordening;
- een gemeente in een omgevingsplan.

Er is geen omgevingsvergunning nodig als de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan of als de activiteit nodig is voor het uitvoeren van een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel in het kader van de Europese Vogel- of Habitatrichtlijn.

Onder de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor alle in het wild levende planten, dieren en hun leefomgeving. Daarnaast zijn er drie concrete beschermingsregimes voor:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn;
- 'andere soorten'.

Hieronder wordt kort ingegaan op de specifieke zorgplicht en de Europese Habitatrichtlijn. Zowel individuele vleermuizen als hun verblijfplaats en essentieel leefgebied (vliegroutes en foerageergebieden) zijn beschermd onder dit beschermingsregime.

2.2.1 Specifieke zorgplicht

Een flora- en fauna-activiteit kan nadelige effecten hebben voor de natuur. Iemand die weet (of kan weten) dat er een nadelig effect kan zijn, moet zich altijd houden aan de specifieke zorgplicht. Deze zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, zwaar-beschermd of niet.

Het is verplicht om in het kader van de specifieke zorgplicht na te gaan of soorten en habitats voor kunnen komen op de plek waar een flora- en fauna-activiteit wordt uitgevoerd voor:

- vogels beschreven in Bijlage I van de Vogelrichtlijn;
- trekvogels o.a. beschreven op de website van het Nederlands Soortenregister;
- dier- en plantensoorten beschreven in Bijlage II, IV en V van de Habitatrichtlijn;
- dier- en plantensoorten beschreven in Bijlage IX van het Bal of in de Rode lijsten;
- belangrijke leefgebieden en natuurlijke habitats van bovenstaande soorten.

Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen voor plant- en diersoorten zijn uit te sluiten. Indien dit niet mogelijk is, moet worden nagegaan wat de nadelige gevolgen zijn. Daarnaast moeten er passende preventieve maatregelen genomen worden om nadelige gevolgen te voorkomen. Als er toch nadelige gevolgen ontstaan door de activiteit moet gestopt worden met de activiteit en moeten er herstelmaatregelen worden genomen.

2.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor planten en dieren van de Europese Habitatrichtlijn en internationale verdragen kan een vergunningplicht gelden. Zo is er een vergunningplicht voor schadelijke handelingen aan deze soorten, bezit van deze soorten en gebruik van bepaalde middelen bij het vangen van deze soorten.

Schadelijke handelingen worden onderverdeeld in planten en dieren, waarbij de specifieke soorten zijn vastgelegd in internationale verdragen en Europese richtlijnen. De beschermde planten zijn te vinden in bijlage IVb van de Habitatrichtlijn en bijlage I van het Verdrag van Bern. De beschermde dieren (met uitzondering van vogels) zijn te vinden in bijlage IVa van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn.

Voor deze soorten is het verboden om:

- dieren opzettelijk te verstoren, te doden of te vangen;
- eieren van dieren te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

3. Projectgebied

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied betreft een voormalige sporthal 'de Wegwijzer', aan de Chopinstraat 71 in Drunen (in de gemeente Heusden in Noord-Brabant). De sporthal staat in een woonwijk, omgeven door rijtjeshuizen en twee-onder-een-kap woningen. In Figuur 1 is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging van het projectgebied (perceel en gebouw) in het zuiden van Drunen.

Het gebouw is grotendeels opgebouwd uit metselwerk en heeft een plat dak. Vooral aan de lange gevels zijn meerdere ramen, kozijnen en kunststof panelen aanwezig. Het pand heeft een oppervlak van ruim 500 m² en is ongeveer twee verdiepingen (7 meter) hoog. De entree, berging en kleedruimte zijn te vinden op de begane grond aan de noord- en westzijde.

Verder is er ten zuiden van de gymzaal (op hetzelfde perceel) een geasfalteerd sportveld te vinden, welke samen met de gymzaal is omgeven door meerdere bomen en struiken.

Figuur 2 geeft een impressie van het projectgebied en de directe omgeving.

Figuur 2. Impressie van de gymzaal, het aangrenzende sportveld en de directe omgeving.

3.2 Voorgenomen ingreep

De gymzaal is verouderd en voldoet niet meer aan de hedendaagse eisen voor gebruik. Het pand is daarom niet meer in gebruik en is vervangen door de nieuwe Sporthal Dillenburcht, in het noordoosten van Drunen. De gemeente Heusden is voornemens om de oude sporthal te vervangen voor toekomstbestendige woningbouw.

Dit ecologische onderzoek heeft enkel betrekking op het saneren van de sporthal. Aanwezige bomen en struiken worden in beginsel niet aangetast, behalve waar dit nodig is om ruimte te maken voor de sloopwerkzaamheden. Het toekomstige ontwerp van het perceel is op het moment van schrijven nog niet definitief vastgesteld.

Een globale planning van de vervolgstappen is gegeven in Tabel 1.

Tabel 1. Globale projectplanning.

Actie	Start	Einde
Overdracht perceel	Jul 2025	Sep 2025
Asbestonderzoek	Sep 2025	Okt 2025
Vorbereiding sloop	Okt 2025	Dec 2025
Sloop	Dec 2025	Feb 2026
Proces verkoop	Sep 2025	Feb 2026
Voorontwerp woningen	Mrt 2026	Mei 2026
Definitief ontwerp	Mei 2026	Jun 2026
Omgevingsvergunning	Jul 2026	Okt 2026
Bouw	Okt 2026	Dec 2027

4. Onderzoeksmethode

Door de sloop worden mogelijk vleermuizen en hun verblijfplaatsen aangetast of verstoord. In dit geval gaat het enkel om gebouwbewonende soorten vleermuizen die in de sporthal hun verblijfplaats kunnen hebben.

Iedere vleermuissoort heeft een eigen methode van inventarisatie om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het projectgebied voor deze soort.

4.1 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn. Zowel individuen als verblijfplaatsen en essentieel leefgebied (vliegroutes en foerageergebieden) zijn beschermd.

Vleermuizen kunnen over het algemeen worden ingedeeld in gebouw- en boombewonende soorten, hoewel dit gedurende het jaar kan veranderen. Soorten die worden aangemerkt als gebouwbewoners zijn onder andere gewone dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Deze soorten verblijven meestal in spouwmuren, maar bijvoorbeeld ook onder daklijsten, vensterluiken, dakpannen en boeiboorden. Soorten die worden gezien als boombewoners zijn onder andere de rosse vleermuis en watervleermuis. Deze soorten verblijven meestal in oude spechtenholten of in holten die zijn ontstaan door rotting na het afbreken van een tak.

Vrouwtjes vormen aan het begin van de zomer kraamkolonies in daarvoor geschikte verblijfplaatsen. Hier brengen ze als groep de jongen groot. Laatvliegers, gewone dwergvleermuizen en meervleermuizen leven hierbij meestal in groepen in de spouwmuren van gebouwen. Een soort als de gewone grootoorvleermuis heeft de voorkeur voor grote open ruimtes zoals een (kerk)zolder. Kolonies van watervleermuizen en rosse vleermuizen zitten vaak in boomholtes. Meervleermuizen hebben naast kolonieplekken ook zogenaamde satellietverblijfplaatsen. Deze zijn verbonden aan een kraamkolonie en van dusdanig belang dat ze niet los gezien kunnen worden van de functionaliteit van een kraamverblijfplaats. Ook hebben satellietverblijfplaatsen de potentie om zelf een toekomstige kraamverblijfplaats te worden.

Mannetjes verblijven vaak solitair of in kleine groepjes bij elkaar in zomerverblijfplaatsen. Vanaf half augustus bezetten ze hun paarverblijfplaats waar vandaan ze al roepend vrouwtjes proberen te lokken. Deze paarverblijfplaatsen zijn vaak in de omgeving van kraam- en zomerverblijfplaatsen te vinden, en kunnen zich (afhankelijk van de soort) in zowel bomen en gebouwen bevinden.

Zwangerschap wordt door vrouwtjes uitgesteld tot na de winterslaap. In de winter maken vleermuizen van diverse objecten gebruik die als overwinteringsplek kunnen dienen. Deze verblijfplaatsen moeten gelijktijdig koel maar ook vorstvrij zijn. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers zijn meestal te vinden in droge plekken in gebouwen. Meervleermuizen en grootoorvleermuizen overwinteren vaak in mergelgroeven, forten, bunkers en ijskelders. Soorten zoals de rosse vleermuis gebruiken daarentegen holle bomen als winterslaapplaats.

Soms maken gewone dwergvleermuizen ook gebruik van massawinterverblijfplaatsen. Dit zijn locaties waar tot wel duizenden dieren samen overwinteren. In Nederland bevinden massawinterverblijfplaatsen zich vaak in massieve gebouwen, met een groot bouwvolume (zoals flats en kantoorpanden). Door bufferwerking en stookwarmte van binnenuit blijft de spouw ook in de winter vorstvrij en geschikt voor vleermuizen.

Gelet op het bovenstaande biedt de sporthal diverse mogelijkheden voor vleermuizen. Via stootvoegen en gaten/kieren langs kozijnen, panelen, regenpijpen en het dak kunnen dieren mogelijk diep in het gebouw wegkruipen (Fig. 3). Gezien het formaat en de massieve bouw zijn hier zowel zomer-, kraam-, paar- en massawinterverblijfplaatsen te verwachten.

Gebouwbewonende soorten die volgens de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) in de omgeving voorkomen, zijn onder andere de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

Figuur 3. Voorbeelden van potentiële gaten en kieren naar verblijfplaatsen van vleermuizen.

Inventarisatie

Het onderzoek is gericht op het vaststellen van de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus.

In dit protocol staat beschreven dat 75% van een onderzoekslocatie op ieder moment te overzien moet zijn bij avondbezoeken in de kraam- en zomerperiode. Omdat dieren bij het uitvliegen meteen wegvliegen, is deze richtlijn opgesteld zodat het uitvliegen zo nauwkeurig mogelijk in kaart wordt gebracht. In dit geval was het daarom nodig om het projectgebied in de avond door twee waarnemers te overzien.

Tijdens de ochtend blijven vleermuizen meestal een tijdje zwermen rond hun verblijfplaats voordat ze naar binnen gaan. Omdat zwermen meer tijd in beslag neemt dan uitvliegen, kan een waarnemer in de ochtend een groter gebied overzien door rond te lopen. In dit geval was het gehele projectgebied tijdens het ochtendboek door één waarnemer te overzien.

Volgens het vleermuisprotocol zijn in de kraamperiode twee veldbezoeken nodig. Afhankelijk van de soort moeten dit óf twee avondrondes zijn óf één avond- en één ochtendronde. Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de aan- of afwezigheid van kraam- en zomer-verblijfplaatsen, zijn twee avondbezoeken én één ochtendbezoek uitgevoerd.

Aanwezigheid van de meervleermuis is voor het sportgebouw niet op voorhand uit te sluiten. Volgens het vleermuisprotocol is het daarom nodig om voor deze soort extra ochtendrondes uit te voeren. Voor kraamverblijfplaatsen moeten twee ochtendbezoeken gedaan worden in de periode 15 mei t/m 25 juni. Voor satellietverblijfplaatsen is daarnaast één ochtendronde nodig in de periode 1 t/m 31 juli.

In de paarperiode wordt niet gezocht naar uitvliegende dieren. In plaats daarvan wordt er vanaf een uur na zonsondergang (wanneer het volledig donker is) gezocht naar mannetjes die de hele nacht door roepen om vrouwtjes te lokken. Gewone dwergvleermuizen vliegen hierbij meestal rond de verblijfplaats, terwijl ruige dwergvleermuizen en rosse vleermuizen vaak vanuit hun verblijfplaats roepen. Een roepende vleermuis betekent een paarverblijfplaats in het bouwwerk of de boom waar het dier de hele tijd rond vliegt of vanuit roept. Daarnaast wordt in deze periode ook gezocht naar massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Gewone dwergvleermuizen zwermen in de nacht nabij hun massawinterverblijfplaats. Zowel baltsende en zwermende dieren zijn de hele nacht waar te nemen. In deze periode was het hele nachtelijke onderzoeksgebied te overzien door één waarnemer. Volgens het protocol zijn in de paartijd twee veldbezoeken nodig, waarbij het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen vanaf middernacht dient plaats te vinden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd bij goed vleermuisweer: weinig wind, geen regen en een temperatuur van minimaal 10 °C. In Tabel 2 zijn de weersomstandigheden ten tijde van het vleermuisonderzoek weergegeven.

Tabel 2. Bezoekdata en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar vleermuizen.

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang of -opkomst	Weersomstandigheden (temp, wind, bewolking)		
1	16 mei 2025	21:16 – 01:06	21:27	11 °C	2 Bft (NW)	zwaar bewolkt
2	25 mei 2025	01:52 – 05:35	05:34	10 °C	3 Bft (ZW)	zwaar bewolkt
3	10 jun 2025	02:20 – 05:26	05:22	13 °C	2 Bft (ZW)	zwaar bewolkt
4	17 jun 2025	21:55 – 00:01	22:00	21 °C	1 Bft (W)	half bewolkt
5	04 jul 2025	02:27 – 05:30	05:28	12 °C	2 Bft (ZW)	onbewolkt
6	19 aug 2025	00:00 – 02:13	20:54	17 °C	1 Bft (NO)	onbewolkt
7	09 sep 2025	00:00 – 02:02	20:08	16 °C	2 Bft (N)	zwaar bewolkt

De rondes in mei t/m juli zijn gericht op het vinden van kraam-, zomer- en satellietverblijven, de rondes in augustus en september op het vinden van paar- en massawinterverblijfplaatsen.

Voor de inventarisatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector met time-expansion (Pettersson – D240x). Voor extra trefzekerheid is daarnaast gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Guide – TK611). Een impressie van het projectgebied in de nacht is gegeven in Figuur 4.

Figuur 4. Het projectgebied in de nacht, met warmtebeelden van de sporthal en de omgeving.

4.2 Effectenbeoordeling

Als er beschermde soorten in het projectgebied aanwezig zijn, vindt een effectenbeoordeling plaats. Aan de hand van de ingreep worden de effecten op de soort bepaald. Niet alleen effecten op verblijfplaatsen of individuen zijn van belang, maar ook of de omgeving blijvend kan voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten en te gedijen.

Effecten kunnen zowel optreden tijdens de (tijdelijke) uitvoeringsfase en de (permanente) gebruiksfase en zijn afhankelijk van een aantal variabelen, zoals: werkzaamheden per locatie, de periode van het jaar, het tijdstip van de dag, de doorlooptijd, de gebruikte machines, etc.

Ook is het van belang te weten wat de effecten zijn op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden, een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk is, en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie en/of compensatie noodzakelijk zijn.

5. Resultaten

5.1 Vleermuizen

Kraamperiode

In de kraamperiode zijn binnen het projectgebied geen zomer-, kraam, of satelliet-verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Bij de sporthal zijn geen invliegende, uitvliegende of zwermende individuen rond een verblijfplaats waargenomen.

Wel zijn in de luwte van de bomen en struiken rond de gymzaal en het sportveld regelmatig passerende en foeragerende vleermuizen waargenomen (Fig. 5). Het ging vooral om gewone dwergvleermuizen, maar ook ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en grootoorvleermuizen werden hier regelmatig gezien en gehoord. Verder werd op de achtergrond (in nabije straten en tuinen) soms een langsvliegende watervleermuis gehoord. Geen van deze foeragerende of passerende dieren vertoonde echter enige affiniteit met de sporthal.

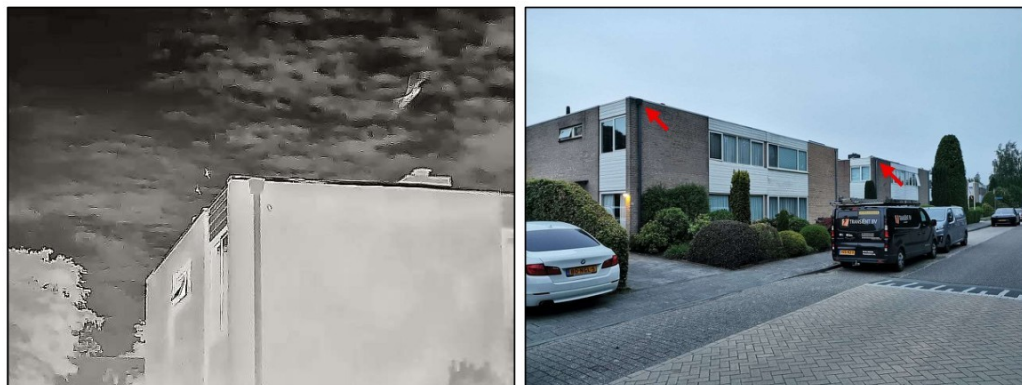
Figuur 5. Foeragerende vleermuizen rond de bomen en struiken rond het terrein.

Tijdens het onderzoek in de ochtend zijn wel verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen buiten het projectgebied (in woningen op de Von Suppéstraat 18 en 22) aangetroffen (Fig. 6).

Figuur 6. Aangetroffen verblijfplaatsen (rode pijlen) van gewone dwergvleermuizen buiten het projectgebied.

Bij de oostelijke woning zijn ten minste vijf zwermende vleermuizen waargenomen, welke uiteindelijk naar binnen kropen achter de regenpijp (Fig. 7). Bij de westelijke woning ging het om ten minste twee dieren, op een identieke plek.

Figuur 7. Zwermende gewone dwergvleermuizen bij hun verblijfplaats(en) aan de overkant van de sporthal.

Omdat de focus van het onderzoek bij de sporthal lag, zijn de woningen niet continu in de gaten gehouden. Ook zijn de waarnemingen bij beide woningen op verschillende ochtenden gedaan. Het totale aantal dieren is daardoor niet met zekerheid vastgesteld en daarnaast is het mogelijk dat beide gebouwen afwisselend door dezelfde dieren worden gebruikt. In ieder geval gaat het hier dus om zomerverblijfplaatsen van meerdere individuen, maar mogelijk is er dus ook een kraamkolonieplaats van een grotere groep gewone dwergvleermuizen in één of (afwisselend) beide woningen aanwezig.

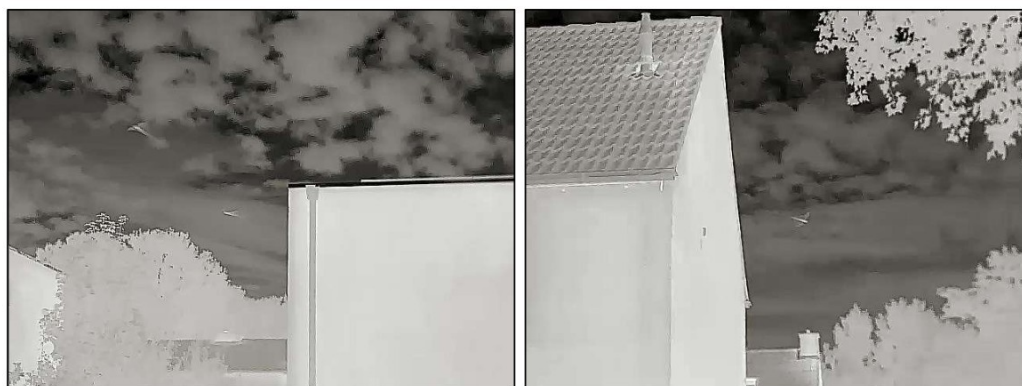
Paarperiode

Tijdens de nachtelijke rondes in augustus en september zijn geen baltende of zwermende vleermuizen rond de sportzaal waargenomen. Paar- of massawinterverblijfplaatsen zijn dus niet aanwezig in het projectgebied. Wel zijn er buiten het terrein diverse paarterritoria van gewone dwergvleermuizen vastgesteld (Fig. 8).

Figuur 8. Aangetroffen paarterritoria (blauw) van gewone dwergvleermuizen buiten het projectgebied.

Baltsende mannetjes waren continu te zien en te horen terwijl ze rondvlogen bij diverse huizenblokken in de omgeving (Fig. 9).

Figuur 9. Baltsende gewone dwergvleermuizen rond hun paarverblijfplaats(en) buiten het projectgebied.

Tot slot was het foerageergedrag rond de bomen en struiken verder vergelijkbaar met het gedrag in de kraamperiode. Diverse soorten vleermuizen kwamen hier af en aan om te jagen op insecten.

Effectenbeoordeling

Er bevinden zich geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van de sloopwerkzaamheden. Sloop van de gymzaal heeft dus geen gevolgen voor vleermuizen. Verder blijft ook foerageergebied rond groene elementen in de omgeving zowel tijdens en na de (her)ontwikkeling volop beschikbaar (zowel binnen als buiten de bebouwde kom). De staat van instandhouding van de lokale populatie vleermuizen is dus niet in het geding.

5.2 Overige waarnemingen

Gedurende het onderzoek zijn ook regelmatig egels waargenomen tussen de struiken en ondergroei rond de gymzaal (Fig. 10). Vaak ging het om één dier, een enkele keer werden verspreid twee dieren gezien.

Figuur 10. Egels hebben hun leefgebied tussen de struiken rond de gymzaal.

Effectenbeoordeling

Egels komen algemeen voor in de bebouwde omgeving. Verblijfplaatsen bevinden zich tussen dichte ondergroei in parken, tuinen en perken. Ze zijn nachtactief en foerageren op alles wat ze op hun pad tegenkomen, van zaden, bessen en paddenstoelen tot ongewervelden, eieren en amfibieën. Egels zijn niet territoriaal, maar hebben wel een min of meer vast leefgebied. Tussen de ondergroei houden ze ook hun winterslaap.

Bij de sloop van de sporthal wordt waarschijnlijk ook de omliggende groenstrook aangetast. Het is mogelijk dat hierbij ook schuilplekken van egels worden verstoord of vernietigd, waarbij mogelijk ook dieren worden verwond of gedood. Dit laatste speelt met name een rol in de winterperiode, wanneer dieren niet in staat zijn om zelfstandig weg te vluchten.

Overig functioneel leefgebied in omliggende tuinen, perken en groenstroken blijft verder zowel tijdens en na de ingreep ruimschoots beschikbaar.

6. Conclusies

De Omgevingswet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van individuen en verblijfplaatsen is van belang, maar ook die van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Volgens de algemene zorgplicht zijn overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk voor een veilige en gezonde leefomgeving. Daarnaast geldt er een specifieke zorgplicht voor alle planten en dieren, zowel bij beschermde als niet-beschermde (of vrijgestelde) soorten. Dit betekent dat iedereen verplicht is zoveel als mogelijk maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen voor in het wild levende planten en dieren te beperken.

6.1 Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen of belangrijk functioneel leefgebied van vleermuizen vastgesteld in het projectgebied, waardoor een negatief effect op vleermuizen is uitgesloten. Passerende en foeragerende dieren in de omgeving worden niet verstoord. Een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet is voor vleermuizen niet nodig.

6.2 Overige soorten

Het groen rond de sporthal maakt onderdeel uit van het leefgebied van egels. Schuilplekken en individuen tussen de stuiken worden bij de sloop mogelijk verstoord, aangetast en/of gedood.

Egels zijn niet Europees beschermd onder de Habitatrichtlijn of de Verdragen van Bonn en Bern. Wel vallen ze onder het beschermingsregime van 'andere soorten'. Dit zijn nationaal beschermde soorten die van belang zijn voor de Nederlandse natuur. Ook voor deze soorten geldt een vergunningsplicht voor schadelijke handelingen. Voor de egel geldt in de provincie Noord-Brabant echter een vrijstelling, waardoor er geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is. Wel gelden er bepaalde regels en voorwaarden: hoofdzakelijk is dat er invulling wordt gegeven aan de zorgplicht en dat dieren niet worden gedood tijdens de sloop. Dit kan door de vegetatie vooraf voorzichtig en in één richting te verwijderen. Hierdoor worden eventuele verblijfplaatsen blootgelegd en ongeschikt gemaakt en kunnen dieren zelfstandig uit het projectgebied wegvluchten.

Belangrijk is dat rooien van vegetatie plaatsvindt buiten de kwetsbare overwinteringsperiode (buiten november t/m maart) en buiten de voortplantingsperiode (buiten mei t/m augustus). Binnen deze periodes zijn egels namelijk niet in staat om te vluchten. Hierbij dient men ook rekening te houden met het broedseizoen van algemene vogelsoorten, die tussen hetzelfde groen hun nest kunnen hebben. Het broedseizoen loopt globaal van half maart t/m half juli. Actieve nesten zijn bij wet beschermd, en mogen niet worden verstoord, ongeacht de soort.

Bronnen

Rapporten

- Ekoza B.V. (2024) – Quicksan flora en fauna – Chopinstraat 71 te Drunen – rapportnr. 24.099f

Literatuur

- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, juli 2024. BIJ12.
- Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Kennisdocument Laatvlieger *Eptesicus serotinus*. Versie 1.1, september 2025. BIJ12.
- Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 2.0, juli 2024. BIJ12.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, geactualiseerd voor de meervleermuis, 20 maart 2025. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

Websites

- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/>
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041313/>
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041330/>
- <https://www.openstreetmap.org/>
- <https://www.pdok.nl/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <https://www.zoogdiervereniging.nl/>